

KLAGANDE

Halmstads kommun

Ombud: Jurist Richard Jonsson
Halmstads kommun
Box 153
301 05 Halmstad

MOTPARTER

1. SG Access AB, 556746-4093

Ombud: Advokat Henrik Willquist
Advokatfirman Glimstedt Helsingborg HB
Box 1027
251 10 Helsingborg

2. Floda Systemskylt AB, 556322-7684
Byggvägen 3
443 61 Stenkullen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

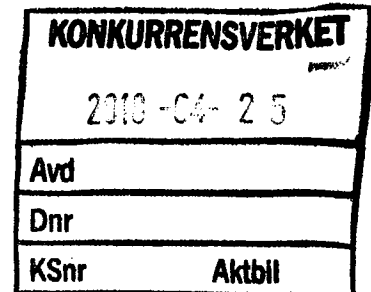
Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 15 november 2017 i mål nr 11580-17, se bilaga A

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och avslår SG Access AB:s (SGAB) ansökan om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Halmstads kommun yrkar att kammarrätten med ändring av förvaltningsrättens dom avslår SGAB:s ansökan om överprövning samt anför följande.

Floda Systemskylt AB:s (FSAB) anbudspris är inte onormalt lågt. Kommunen har dock vitsordat att anbudet från FSAB förefallit onormalt lågt, men genom FSAB:s förklaring har kommunen konstaterat att något onormalt lågt anbudspris inte förelegat.

Det finns inte några belägg för att FSAB kommer att göra en förlust, detta har inte heller vitsordats av FSAB. Det går inte på förhand att säga huruvida ett ramavtal som detta kommer att generera en vinst eller förlust för leverantören.

Eftersom avtalet ger kommunen rätt att inte bara avropa de produkter som anbudsgivarna har lämnat ett fast pris på utan även andra produkter inom det upphandlade produktsegmentet med en av anbudsgivarna offererad rabattsats, så kan det mycket väl tänkas att FSAB kan göra en vinst på dessa produkter.

Att FSAB själva anser att de inte kommer att gå med förlust följer tydligt av att de inte angett det i sin förklaring. De tror att de kommer att gå med vinst.

FSAB anger i sitt svar att man har använt sig av kunskaper från det tidigare ramavtalet med kommunen inom samma område och utifrån dessa analyserat vilka produkter som kommunen frågat efter ett fast pris på. FSAB är nämligen den leverantör som innehade det tidigare avtalet på området med kommunen och besitter därmed kunskap om hur kommunen tidigare har avropat. Av FSAB:s förklaring framgår indirekt att FSAB gör en annan bedömning än kommunen avseende vad som kommer att avropas.

Kommunen anser inte att FSAB:s förklaring skulle sakna affärsmässighet eller ge befogad anledning att anta att det låga anbudet skulle leda till leveransvägran eller på annan grund leda till att upphandlingen inte skulle få avsett resultat. Detta är inte heller något som har bevisats av SGAB.

Eftersom det inte bevisats att FSAB kommer att gå med förlust på det upphandlade avtalet och det har bevisats att den förklaring som FSAB avgett uppfyller de krav som uppställts i praxis, blir den avgörande frågan kammarrätten har att ta ställning till följande. Måste en leverantör som själv tror att, och enligt praxis på ett tillfredsställande sätt har redogjort för varför, denne kommer att gå med en vinst på ett offererat anbud ändå avge en förklaring kring varför denne har valt att ta en potentiell förlust på det upphandlade kontraktet trots att det inte har bevisats att någon förlust kommer att uppstå?

Kommunen anser att svaret på frågan är nekande av den enkla anledningen att den kontradiktoriska rättsordningen kräver att en sådan förlust kan bevisas innan den kan läggas till last för den utpekade leverantören. Ett annat slut skulle innebära att en upphandlande myndighet skulle kunna utesluta samtliga anbudsgivare som trots att de själva anser sig kunna gå med vinst inte självmant anger varför de väljer att gå med en förlust.

Angående det tidigare avtal som kommunen hade med FSAB, önskar kommunen ange det faktiska skälet till varför det inte förlängdes. Skälet var att avtalet blev betydligt dyrare än vad kommunen förväntat sig. Det berodde på att kommunen köpte en stor mängd produkter som inte omfattades av de lämnade nettopriserna och som därmed avropades såsom övrigt sortiment till ordinarie listpriser. Vid upphandlingen hade kommunen tagit fram en produktspecifikation som bedömdes spegla kommunens kommande behov under avtalsperioden. Anbudsgivarna hade att prissätta denna produktlista med fasta à-priser. Generellt sett genererar ett dylikt upplägg goda, låga priser för en upphandlande myndighet, så även i detta

fall. Problemet för kommunen var att kommunen inte köpte in dessa produkter med låga priser. Istället köpte kommunen andra, dyrare, produkter inom ramavtalsområdet, men som gick under övrigt sortiment och därmed debiterades med leverantörens "egna" priser. Kontentan är således att kommunen gjorde en felaktig bedömning av sitt kommande behov när den utformade sitt förfrågningsunderlag, inte att FSAB begick något fel. Det är även detta som i den överprövade upphandlingen har korrigerats av kommunen. Kommunen har nu gjort en omfattande analys av sitt behov och har utformat produktspecifikationen därefter.

En leverantör behöver inte gå med vinst på ett enskilt avtal. I ljuset av detta är det uppenbart att ett resonemang om "gungor och karuseller" inte kräver att förlustposten är betydligt mindre än uppsidan i ett isolerat avtal. En leverantör kan göra goda vinster på andra avtal och därmed göra en nettovinst sett till hela kundstocken.

Det åligger sökanden att bevisa att kommunen borde ha förkastat FSAB:s anbud.

SGAB anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

Kommunen synes numera backa från uppfattningen att FSAB:s anbud de facto är onormalt lågt. Detta trots att kommunen har gjort bedömningen att anbudspriset är onormalt lågt och därför begärt en förklaring.

Såvitt nu är relevant återfinns regelverket kring onormalt låga priser i 16 kap. 7 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Schematiskt är gången följande.

- a) Upphandlaren gör en prövning av om ett anbud har ett onormalt lågt pris eller inte.
- b) Om "ja" är upphandlaren förpliktigad att begära en förklaring till det onormalt låga priset.

c) När anbudsgivaren inkommit med sin förklaring är upphandlaren förpliktigad att göra en bedömning av om förklaringen är tillfredsställande eller inte.

d) Om bedömningen är att svaret inte är tillfredsställande måste anbudet förkastas. Upphandlarens bedömning kan bli föremål för överprövning, vilket ägt rum.

Viktigt att notera är att bedömningen i a) är matematisk och digital.

Antingen är anbudet onormalt lågt eller inte. Något subjektivt moment finns inte. Som en tumregel tjänar att om ett anbud avviker med 40 procent eller mer från nästa lägsta anbud är anbudet onormalt lågt. I detta fall avviker anbudet med 90 procent vilket gör bedömningen mycket enkel. FSAB har inkommit med ett onormalt lågt anbud.

Därmed aktualiseras steg b), c) och d). Kommunen har följt dessa steg. Eftersom kommunen kom fram till att FSAB:s förklaring till det onormalt låga priset var tillfredsställande kunde kommunen anta FSAB:s anbud. Kommunens bedömning av förklaringen tvättar dock inte bort stämpeln av att anbudet per se är onormalt lågt. Däremot öppnar det upp en möjlighet för kommunen att anta anbudet, trots att det är onormalt lågt.

Det antecknas att kammarrätten endast kan lägga FSAB:s förklaring till grund för sin bedömning av om förklaringen är tillfredsställande eller inte.

Kommunen redovisar att FSAB haft ett tidigare avtal med kommunen avseende liknande tjänster. Det är korrekt. Avtalet trädde i kraft 2013 och varade i 1,5 år, med möjlighet till förlängning i 2,5 år. Inför tänkbar förlängning ringde SGAB:s VD till kommunen för att efterhöra om avtalet skulle förlängas eller inte. Han fick då besked om att avtalet inte skulle förlängas eftersom kommunen var missnöjd med FSAB:s leverans. Bland annat uttalade kommunen att anledningen till att avtalet med FSAB inte

förlängdes var att FSAB blivit betydligt dyrare än vad som getts sken av i upphandlingen.

FSAB har lämnat en mycket kortfattad, allmänt hållen och informationsfattig förklaring. Kommunen försöker därför (över)tolka FSAB:s förklaring så att den lämnar mer information än vad som är fallet, bland annat genom att tolka FSAB såsom att det skulle omfatta andra produkter och volymer än vad upphandlingen avser. Det är naturligtvis så att en volym inte kan anges exakt, men kommunen har historiska data och har dessutom beräknat ett kontraktsvärde. Några större differenser kan det knappast vara fråga om, i vart fall inte några som skulle motivera att FSAB kan lägga priser understigande övriga marknaden med 90 procent. Ett sådant tapp går inte att ta igen.

Kommunen åberopar praxis från tiden före den 1 januari 2017. Det erinras om att regelverket kring förkastande av anbud då var fakultativt, dvs. det stod upphandlaren fritt att förkasta eller anta ett onormalt lågt anbud.

Genom en lagändring den 1 januari 2017 ändrades regelverket radikalt genom att en upphandlare måste förkasta onormalt låga anbud om det inte lämnas en tillfredsställande förklaring. I förarbetena (prop. 2015/16:195 s. 794 f) redovisas att avsikten är ökad restriktivitet avseende möjligheten att anta onormalt låga anbud. Som Konkurrensverket redovisar utgör regelverket ett viktigt instrument för att stävja osund konkurrens.

I upphandlingen inkom tre anbud. Avrundat var anbudspriserna 116 200 kr, 127 800 kr och 18 600 kr. Redan vid blotta anblicken är det uppenbart att FSAB:s anbudssumma om 18 600 kr "sticker ut" och omöjligt kan betraktas som annat än onormalt låg.

Upphandlingen består i prissättandet av 20 olika positioner samt därefter lämnande av rabattsats på sex olika positioner. FSAB:s prissättning är inte

differentierad. Av de totalt 20 positionerna är FSAB dyrare än SGAB på två (position 13 och 14 som avser kvadratmeterpris på aluminium och inte ropas av i någon större omfattning). De är dessutom de två lägst viktade positionerna. FSAB har alltså lämnat onormalt låga priser i 18 fall av 20 möjliga.

Principiellt gällde före den 1 januari 2017 att upphandlaren hade bevisbördan för att ett anbud var onormalt lågt och om denna bevisbörda uppfylldes hade leverantören bevisbördan för att dennes anbud var seriöst.

Det är orimligt att SGAB skulle beläggas med bevisbördan för att FSAB:s anbud, baserat på den lämnade förklaringen, skulle vara seriöst. FSAB:s anbud är inte seriöst eftersom det ligger milsvidder (90 procent) under övriga marknadens priser. FSAB kan omöjligen överleva på offererade priser. Anbudet är inte seriöst utifrån lämnad förklaring.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet

Förvaltningsrätten har bedömt att kommunen borde ha förkastat FSAB:s anbud eftersom det är onormalt lågt. På grund härav har förvaltningsrätten förordnat att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse gjorts genom en ny anbudsutvärdering. Frågan i målet är om förvaltningsrätten haft fog för detta.

Kammarrättens bedömning

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden.

I målet finns ingen bevisning som visar vad som är normala priser för den typ av produkter som efterfrågas i upphandlingen. Den enda jämförelsen som kan göras är med de övriga anbud som lämnats i upphandlingen. Kammarrätten anser att en sådan bedömning måste göras med försiktighet, särskilt eftersom det endast är fråga om två anbud.

Jämförelsen visar att FSAB:s totalpris var 18 664 kr, SGAB:s var 116 224 kr och ett tredje bolags totalpris var 126 773,60 kr. Trots den försiktighet som ska tillämpas anser kammarrätten att kommunen haft fog för att anse att FSAB:s anbud *föreföll* vara onormalt lågt och därmed begära en förklaring från FSAB.

Av förklaringen framgår att FSAB tittar på vad man frågar på för volymer, hur mycket man tror att man kommer att handla för under avtalsperioden samt vad myndigheten har köpt tidigare och av vem. FSAB påpekar också att de har en organisation om nästan 30 personer, 1 500 kvadratmeter produktionsyta och tillverkar i princip allt från taktila små skyltar till stora fasadskyltar i deras egen fabrik utan mellanhänder.

Av utredningen i övrigt framgår att FSAB tidigare haft ett liknande avtal med kommunen. Det framgår också att det tidigare blev dyrare än vad kommunen hade tänkt sig på grund av att kommunens beställningar i stor omfattning avsåg produkter i det ordinarie sortimentet istället för de produkter som prissatts särskilt i upphandlingen. Detta innebär att FSAB har kunskap om vad kommunen har köpt tidigare och kan anpassa sitt anbud efter det.

Kammarrätten noterar att upphandlingen avser dels 20 positioner som ska prissättas med fast pris. Därutöver har kommunen möjlighet att beställa övriga produkter inom segmentet, varvid priset baseras på FSAB:s egna listpriser. Det är därmed inte endast produkter från de 20 positionerna med fast pris som ingår i avtalet. Det finns inte heller några garanterade volymer

i fråga om någon produkt. Det går därför inte på förhand att avgöra hur utfallet kommer att bli. FSAB får dock antas ha vägt in samtliga dessa förutsättningar i sin kalkyl när de bestämde vilka priser som skulle offereras.

Vidare har FSAB vid förklaringen till sin prissättning hänvisat till att de tillverkar det mesta i sin egen fabrik och inte har några mellanhänder. Kommunen har också uppgett att FSAB har levererat i enlighet med det tidigare kontraktet och det har inte framkommit något som talar för att de inte har för avsikt att leverera i enlighet med avtalet i denna upphandling.

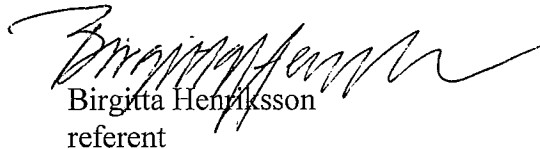
Sammantaget bedömer kammarrätten att det inte är visat att FSAB:s anbud är onormalt lågt.

Förvaltningsrätten har därmed saknat fog för att besluta om rättelse av upphandlingen. Förvaltningsrättens dom ska därmed upphävas och SGAB:s ansökan avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

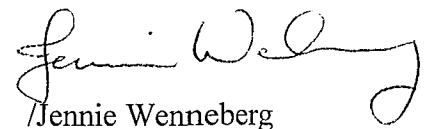
Mikael Ocklind

Birgitta Henriksson
referent

Linda Kullman

Jennie Wenneberg

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 3

DOM
2017-11-15
Meddelad i Göteborg

Mål nr
11580-17

SÖKANDE

SG Access AB, 556746-4093

Ombud:
Advokaten Henrik Willquist
Advokatfirman Glimstedt Helsingborg HB
Box 1027
251 10 Helsingborg

MOTPART

Halmstads kommun
Box 153
301 05 Halmstad

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och beslutar att Halmstads kommuns upphandling av Skyltar, dekaler och dekorer – område 1: Skyltar, dnr KS 2017/00360, inte får avslutas förrän rättelse har gjorts genom ny anbudsutvärdering.

Dok.Id 508905

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Halmstads kommun (kommunen) har genomfört en upphandling av Skyltar, dekalerna och dekorer – område 1: Skyltar, dnr KS 2017/00360. Av tilldelningsbeslut den 4 oktober 2017 framgår att avtal tilldelats Floda Systemskylt Aktiebolag (FSAB).

Kommunen har innan tilldelningen gjort bedömningen att FSAB har lämnat ett onormalt lågt anbud och därmed begärt in en förklaring. FSAB har lämnat följande förklaring till det låga anbudspriset.

”Tack för ett bra samtal angående de frågor ni har kring prissättningen i detta anbud. Som jag förklarade för dig i telefon så beror ju priserna till viss del på hur man tolkar underlagen. Hur man tar hänsyn till frågor och svar, i denna upphandlingen var det förhållandevis stora förändringar under resans gång tack vare just det.

Vi tittar alltid på vad man frågar på för volymer, hur mycket man tror att man kommer att handla för under avtalsperioden men även vad myndigheten har köpt tidigare och av vem.

När det gäller enskilda produkter är det som vi pratade om svårt att gå in på men i vårt fall så har vi en organisation på nästan 30 personer, 1500 kvadratmeter produktionsyta och tillverkar i princip allt från taktilla små skyltar till stora fasadskyltar i vår egen fabrik utan mellanhänder.”

YRKANDEN M.M.

SG Access AB (SGAB) ansöker om överprövning och yrkar att utvärderingen ska göras om utan beaktande av FSAB:s anbud. SGAB anför i huvudsak följande. FSAB har lämnat ett onormalt lågt anbud (18 664 kr) vilket är

cirka 90 procent lägre än övriga två anbudsgivare som kvalificerat sig för utvärdering (116 224 kr respektive 126 773 kr). Kommunen har noterat att FSAB:s anbud är onormalt lågt och har begärt en förklaring. Den förklaring FSAB lämnat är dock inte tillfredsställande varför anbudet borde ha förkastats. FSAB har endast lämnat allmänna och grundläggande teorier kring anbudslämningen samt redogjort för bolagets organisation. Det finns ingen konkret förklaring till det låga anbudspriset. FSAB har inte lämnat någon sådan förklaring till det låga priset som tidigare har godtagits i praxis. Situationen är inte jämförbar med den som förelåg i Högsta förvaltningsdomstolens mål nr 6578-14 och 6579-14. I nämnda avgörande rörde det sig om ett extremt högt kontraktsvärde där bolaget offererade ett negativt värde endast på en i sammanhanget närmast bagatellartad del. Av 20 positioner i nu aktuell upphandling är FSAB endast dyrare än SGAB på två positioner. Dessa positioner avser kvadratmeterpriset på aluminium, vilket troligen inte kommer att avropas i någon större omfattning. FSAB har således inte någon möjlighet att ta igen sitt låga pris på någon annan produkt. FSAB kan omöjligt överleva på de offererade priserna. FSAB har lämnat över 50 procent rabatt på sin prislista vilket ingen leverantör kan klara ekonomiskt. SGAB har lämnat näst lägst pris. För det fall FSAB:s anbud förkastas kommer avtal således tilldelas SGAB. SGAB har därmed lidit skada till följd av kommunens agerande.

Kommunen anser att ansökan ska avslås och anför följande. FSAB:s anbud föreföll vara onormalt lågt varför kommunen begärde in en förklaring. Av FSAB:s förklaring framgår bl.a. att bolaget utgått från vilka volymer kommunen använt i sitt förfrågningsunderlag, vilka volymer kommunen tror att man kommer att avropa och vilka volymer kommunen tidigare har köpt och av vem. FSAB har även gjort en bedömning av vilka volymer kommunen faktiskt kommer att avropa. Detta har FSAB kunnat göra på grund av att bolaget tidigare innehaft ramavtal på samma område. Situationen liknar den som var förelåg i Högsta förvaltningsdomstolens mål

nr 6578-14 och 6579-14. I nämnda mål var bolagets förklaring till de låga priserna bl.a. att de baserades på en egen bedömning av den kommande avropsfrekvensen. HFD ansåg att den lämnade förklaringen var tillfredsställande. FSAB har inte offererat låga priser för samtliga produkter utan har lämnat en differentierad prissättning. För några positioner har FSAB lämnat högre pris än SGAB offererat. FSAB:s priser får därför anses vara genomtänkta och strategiska och baseras på tidigare avtal med kommunen. FSAB har därmed en tydlig förklaring till varför man valt att offerera de priser man gjort. Det är inte visat att FSAB:s förklaringar och överväganden skulle sakna affärsmässighet eller att det finns befogad anledning att anta att det låga anbudet skulle leda till t.ex. leveransvägran eller någon annan form av avtalsbrott. Att FSAB inte skulle kunna överleva på offererade priser är en ren spekulation. Det krävs inte heller att FSAB kan visa att de gör en vinst genom aktuellt avtal. Det är inte förbjudet att gå med förlust, för att t.ex. vinna marknadsandelar.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. En sådan begäran om förklaring kan gälla

1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet,

2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,
3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av leverantören,
4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,
5. om leverantören kan få statligt stöd, eller
6. skyldigheterna som avses i 17 kap. 6 eller 7 §.

Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden. En upphandlande myndighet ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter (16 kap. 7 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § första stycket LOU).

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om FSAB har lämnat ett onormalt lågt anbud som borde ha förkastats.

Vid offentlig upphandling råder fri prissättning. LOU innehåller inte någon bestämmelse som i sig hindrar att en anbudsgivare ägnar sig åt s.k. strategisk anbudsgivning så länge det inte rör sig om onormalt låga anbudspriser. Avgörande för om den upphandlande myndigheten ska acceptera ett anbud eller inte är därför om leverantören såväl kan som vill

leverera till de villkor som offererats. För att den upphandlande myndigheten ska få förkasta ett anbud med motiveringen att det är onormalt lågt måste myndigheten först ha begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredställande svar.

Det är ostridigt att FSAB:s anbudspris varit onormalt lågt. Kommunen har därför i enlighet med gällande lagstiftning begärt in en förklaring. Den förklaring som FSAB lämnat är allmänt hållen och ger ingen närmare förklaring till de i anbudet offererade priserna. FSAB redogör exempelvis för bolagets storlek och organisation utan att koppla detta till prissättningen. FSAB:s prissättning framstår inte som strategisk. Bolaget har lämnat lägst pris på nästintill samtliga positioner och det synes inte vara möjligt för FSAB att i enlighet med gällande avtal ta igen de låga anbudspriserna. FSAB:s lämnade anbudspris är extremt mycket lägre än övriga leverantörernas offererade anbudspris. Även lämnade rabattsatser framstår som onormalt höga oavsett bransch. Enligt förvaltningsrättens bedömning saknar FSAB möjlighet att gå med vinst eller ens uppnå ett nollresultat om kontraktet genomförs med de priser som offererats. Även om det inte är otillåtet enligt LOU att göra en dålig affär eller att gå med förlust så har FSAB inte lämnat någon förklaring till vad syftet med detta i så fall skulle vara. Att FSAB utan anledning skulle välja att göra en förlustaffär framstår inte som vare sig troligt eller affärsmässigt.

Sammantaget anser förvaltningsrätten att FSAB inte på ett tillfredsställande sätt förklarat det låga priset och anbudet ska då förkastas. Genom att kommunen inte rätteligen har förkastat FSAB:s anbud har SGAB lidit eller riskerat att lida skada. Förvaltningsrätten beslutar därmed att utvärderingen ska göras om utifrån ovan angivna förutsättningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Maria Sjunnesson

Tf rådman

Föredragande i målet har varit Lena Rehnberg

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom **tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. **I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att avtal inte får ingås, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet.** Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen.
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet.
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd.
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta.
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.